

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ШКІЛЬНИМ ПСИХОЛОГОМ ПРОФЕСІЙНИХ ЦІННОСТЕЙ УЧНІВ

Лебедик Л.В.

*Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка, м. Полтава*

Сучасна система освіти спрямована не лише на формування знань, умінь і навичок учнів, а й на розвиток ціннісної сфери особистості, що визначає їхню життєву і професійну самореалізацію. В умовах постійних змін та викликів, зокрема пов'язаних з війною, міграцією, соціальною нестабільністю, роль шкільного психолога у формуванні професійних цінностей учнів значно посилюється. Соціально-гуманітарні технології є сукупністю інтерактивних, соціально орієнтованих методів впливу, спрямованих на розвиток соціальних якостей, емоційного інтелекту, гуманістичних і професійних орієнтирів учнів. Ці технології інтегрують знання з психології, педагогіки, соціології, філософії. Спираючись на спільні дослідження з Д. Абрамовим [1] і В. Стрельниковим [2], назовемо провідні методи і технології, які ефективно застосовуються шкільними психологами для формування професійних цінностей учнів: 1) технології соціального проектування – розробка учнями соціально корисних ініціатив у шкільному середовищі, пов'язаних з професійною тематикою; 2) тренінгові програми з розвитку емоційного інтелекту та ціннісної рефлексії – дозволяють учням усвідомити свої життєві цілі, нахили, уподобання та пов'язати їх із вибором професійної сфери; 3) метод case-study – аналіз життєвих і професійних ситуацій із практики реальних фахівців; формування ставлення до професійних етичних дилем; 4) фасилітаційні технології – організація групових дискусій, дебатів, діалогів, у яких школярі опрацьовують ціннісно-значущі питання та вчаться знаходити особистісно і соціально важливі відповіді; 5) коучингові бесіди й кар'єрні консультації – індивідуальна психологічна підтримка у формуванні професійного самовизначення; 6) гейміфіковані технології – використання ігрових елементів у розв'язанні завдань, пов'язаних з професійним вибором. Застосування соціально-гуманітарних технологій у діяльності шкільного психолога сприяє ефективному формуванню професійних цінностей учнів, розвитку їхньої самосвідомості та соціальної зрілості, створює умови для осмисленого і відповідального професійного вибору.

Література:

1. Абрамов Д. О., Лебедик Л. В. Роль індивідуальної освітньої траєкторії педагога закладу позашкільної освіти у формуванні професійних ціннісних орієнтацій вихованців. *Філософія освіти в умовах сучасних викликів: цінності, стратегії, інноваційні практики* : матеріали Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (Полтава, 20 листоп. 2024 р.) / упоряд. : Т. О. Бондар, В. Ю. Стрельников, Н. П. Шаповалова. Полтава : ПАНУ, 2024. 209 с. С. 61–64.

2. Lebedyk L., Strelnikov V. Educational space of continuous education of teachers: a facilitating approach. *Educational space: post-non-classical perspectives* / Eds. Dimitrina Kamenova, Svitlana Arkhypova. Varna : Varna university of management, 2023. 261 p. P. 128–157.